

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Poprawa funkcjonowania łańcucha dostaw żywności w Europie”

COM(2009) 591 wersja ostateczna

(2011/C 48/25)

Sprawozdawca: **Pedro NARRO**

Współsprawozdawca: **József KAPUVÁRI**

Dnia 28 października 2009 r. Komisja, działając zgodnie z art. 262 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, postanowiła zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie

komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Poprawa funkcjonowania łańcucha dostaw żywności w Europie”

COM(2009) 591 wersja ostateczna.

Sekcja Rolnictwa, Rozwoju Wsi i Środowiska Naturalnego, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię w dniu 31 sierpnia 2010 r.

Na 465. sesji plenarnej w dniach 15–16 września 2010 r. (posiedzenie z dnia 15 września) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny 121 głosami – 5 osób wstrzymało się od głosu – przyjął następującą opinię:

1. Wnioski i zalecenia

1.1 Sprawozdania i komunikaty opracowane w ostatnich latach przez Komisję Europejską zawierają analizy wskazujące na słabości i braki w funkcjonowaniu łańcucha wartości. Zmienne ceny, spekulacja, sprzedaż poniżej kosztów, brak przejrzystości, upowszechnianie się nieuczciwych i antykonkurencyjnych praktyk oraz nierówne siły w negocjacjach to problemy wpływające na przyszłość całego sektora żywnościowego i zagrażające dalszemu istnieniu tzw. europejskiego modelu rolnictwa.

1.2 W komunikacie „Poprawa funkcjonowania łańcucha dostaw żywności w Europie” Komisja dokładnie określa priorytetowe obszary działania. Jednakże EKES wyraża żal z powodu powolnego przyjmowania propozycji i zwraca się do Komisji o szybsze podejmowanie decyzji w dziedzinie, która wymaga pilnych i konkretnych działań o natychmiastowych skutkach. Odnowiona Grupa Wysokiego Szczebla ds. Konkurencyjności Europejskiego Przemysłu Rolno-Spożywczego powinna wkrótce wznowić prace i stać się kluczowym elementem nowej, rodzącej się polityki dla tego sektora.

1.3 Powodzenie tej nowej polityki zależy będzie w znacznej mierze od zaangażowania Komisji Europejskiej, państw członkowskich i wszystkich uczestników łańcucha. Konieczne jest wspólne i skoordynowane działanie w tym sektorze, który charakteryzuje się istotnymi różnicami między poszczególnymi rynkami krajowymi i poszczególnymi produktami. Unia Europejska powinna zdecydowanie odgrywać główną rolę w tych

działaniach i wspierać zarówno dostosowanie istniejących instrumentów, jak i nowe środki sprzyjające bardziej zrównoważonemu rozwojowi omawianego łańcucha i jego większej konkurencyjności.

1.4 Analiza inicjatyw podjętych dotychczas wobec łańcucha dostaw żywności wykazuje ograniczoną skuteczność samoregulacji i dobrowolnych porozumień. EKES popiera wprowadzanie dobrowolnych mechanizmów, stwierdza jednak, że bez organów kontroli i skutecznych kar niemożliwe jest położenie kresu systematycznemu łamaniu tych reguł przez najsilniejszych uczestników łańcucha.

1.5 Zmianom postaw podmiotów gospodarczych towarzyszyć powinno uregulowanie rynków, które stałyby się podstawą nowego kierunku rozwoju sektora rolno-spożywczego. Celem nadania systemowi większej przejrzystości konieczne byłoby udoskonalenie zawierania umów i sektorowa analiza możliwości ustanowienia wiążących warunków lub obowiązku zawierania umów na piśmie. Wiele celów wskazanych w komunikacie Komisji może zostać osiągniętych tylko dzięki odpowiednim i proporcjonalnym środkom.

1.6 Jeśli chodzi o kodeksy najlepszych praktyk, UE powinna brać przykład z inicjatyw krajowych i wdrożyć skuteczny mechanizm kontroli i kar poprzez utworzenie urzędu europejskiego rzecznika praw konsumentów. Istotna jest nie tylko treść kodeksów najlepszych praktyk, lecz także zapewnienie ich skuteczności i wysokiego stopnia ich stosowania.

1.7 Prawo konkurencji – tak krajowe, jak i wspólnotowe – powinno zostać znacznie zmienione, by sprzyjać solidnej organizacji sektora, zapewnić elastyczne funkcjonowanie łańcuchów dostaw i zagwarantować bezpieczeństwo prawne podmiotów, z korzyścią dla konsumentów. Wnioski Grupy Wysokiego Szczebla ds. Mleka ⁽¹⁾ oraz konkluzje prezydencji hiszpańskiej związane z komunikatem w sprawie łańcucha dostaw żywności ⁽²⁾ współbrzmia z postulatami EKES-u na rzecz elastyczniejszego stosowania prawa konkurencji ze względu na specyfikę rolnictwa.

1.8 EKES stwierdza dużą koncentrację popytu, zwłaszcza w sektorze wielkich detalistów, która kontrastuje z rozproszeniem podaży i ma wpływ na prawidłowe funkcjonowanie łańcucha wartości. Rozwój i zwiększenie roli organizacji międzybranżowych może przyczynić się do lepszej organizacji sektora produkcji. Wobec takich wyzwań należy podjąć dogłębną refleksję nie tyle nad rozmiarami organizacji producentów, ile nad sposobem przekształcenia ich w skuteczne instrumenty w rękach rolników służące wprowadzaniu produktów na rynek. Organizacje producentów nie mogą być jedynym skutecznym instrumentem służącym lepszej organizacji podaży produktów rolnych.

1.9 EKES nalega, by Komisja Europejska prowadziła refleksję nie tylko nad tym, jak skoncentrować podaż, lecz by podjęła także zdecydowane działania w zakresie popytu i kontrolowała przypadki nadużycia pozycji dominującej oraz określone nieuczciwe i antykonkurencyjne działania, które często nie podlegają skutecznej kontroli ze strony władz krajowych i wspólnotowych.

1.10 Konsumentom europejskim potrzebne są odpowiednie, przewidywalne i stabilne ceny i cenniki. Środki zaproponowane w komunikacie będą miały większą skuteczność, jeżeli zostaną szeroko upowszechnione i jeżeli decyzje konsumentów nie będą zniekształcane. Ośrodki monitorujące ceny będą użytecznymi instrumentami pod warunkiem, że nie będą się ograniczały do rejestrowania cen, lecz będą mogły szybko reagować na ewentualne zniekształcenia w ich ewolucji.

2. Streszczenie komunikatu Komisji

2.1 Komisja Europejska uznaje niezwykle istotną rolę, jaką odgrywa łańcuch dostaw żywności – rolnicy, przemysł i handel – w gospodarce europejskiej ⁽³⁾. W istocie, nadzór nad funkcjonowaniem łańcucha dostaw żywności stał się jednym ze wspólnotowych priorytetów politycznych. Ogłoszenie komuni-

katu „Poprawa funkcjonowania łańcucha dostaw żywności w Europie” jest skutkiem tej słusznej troski europejskiego prawodawcy i ma na celu wprowadzenie konkretnych środków na szczeblu krajowym i wspólnotowym, które mają się przyczynić do poprawy sytuacji w tej dziedzinie.

2.2 W komunikacie wysunięto szereg konkretnych propozycji w odniesieniu do każdej z trzech kwestii dotyczących łańcucha dostaw żywności, o których mowa w tym dokumencie. Celem wspierania zrównoważonych stosunków Komisja pragnie walczyć z nieuczciwymi praktykami i nadzorować sprawy związane z konkurencją. Priorytetem jest nadal zwiększenie przejrzystości w ramach łańcucha, co ma zostać osiągnięte dzięki walce ze spekulacją i uruchomieniu europejskiego instrumentu monitorowania cen produktów żywnościowych. Ponadto, by zwiększyć konkurencyjność, Komisja postanowiła dokonać przeglądu systemu etykiet oraz przepisów dotyczących środowiska naturalnego, ograniczyć praktyki dostaw lokalnych i wzmocnić pozycję negocjacyjną rolników poprzez takie instrumenty, jak organizacje producentów.

2.3 W listopadzie 2010 r. Komisja powinna opublikować sprawozdanie na temat stopnia stosowania głównych zaproponowanych środków, któremu towarzyszyć będzie kolejny komunikat poświęcony nadzorowaniu rynków mniejszościowych. Komisja postanowiła ponadto rozszerzyć mandat i skład Grupy Wysokiego Szczebla ds. Konkurencyjności Europejskiego Przemysłu Rolno-Spożywczego i przekształcić ją w autentyczne forum dyskusyjne poświęcone łańcuchowi dostaw żywności.

3. Uwagi ogólne

3.1 Opublikowanie omawianego komunikatu oraz inne inicjatywy wskazują na to, że w ostatnich latach sytuacja łańcucha dostaw żywności stała się dla UE jednym z priorytetów politycznych. Zmienność cen i nierówne siły uczestników tego łańcucha miały niekorzystne skutki dla konsumentów i producentów. Pomimo licznych analiz i propozycji opracowanych w ostatnich latach, nadal wiele jest zniekształceń sprzecznych z pożądanym zrównoważonym charakterem europejskiego modelu sektora rolno-spożywczego.

3.2 Oprócz zapewnienia odpowiedniego zaopatrzenia w żywność, strategiczne znaczenie ma również jakość. Z tego względu niezbędne jest przyznanie odpowiedniej ochrony produktom ze znakiem jakości. Jeżeli łańcuch dostaw żywności nie będzie działał wydajnie, wybór produktów może zostać ograniczony na jednolitym rynku, co stanowiłoby zagrożenie dla europejskiego modelu rolnictwa. Komisja już wcześniej wielokrotnie wspominała o sprzecznościach w funkcjonowaniu łańcucha dostaw żywności w Unii Europejskiej, lecz w komunikacie nie ma o tym mowy.

⁽¹⁾ Wnioski Grupy Wysokiego Szczebla ds. Mleka przyjęte 15 czerwca 2010 r.

⁽²⁾ Konkluzje prezydencji przyjęte większością głosów przez Radę Ministrów Rolnictwa 29 marca 2010 r.

⁽³⁾ Sektor rolno-spożywczy to 7 % miejsc pracy w UE i 5 % wartości dodanej.

3.3 Brak równowagi w ramach europejskiego łańcucha dostaw żywności zagraża też interesom obywateli europejskich. Różnice między cenami surowców a cenami towarów konsumpcyjnych spowodowały, że struktura cen oddaliła się od rzeczywistości i zagraża w perspektywie długoterminowej uczestnikom łańcucha wartości oraz całemu porządkowi społeczno-gospodarczemu w UE. Sektor detaliczny jest w znacznej mierze skoncentrowany i zorganizowany. Utrzymuje ceny konsumpcyjne produktów żywnościowych pod stałą presją. Wielkie sieci sprzedające żywność mogą sobie na to pozwolić, gdyż dzięki określonym praktykom handlowym ich marża jest zasilana nie tylko przez konsumentów, ale także przez dostawców, na co wskazuje gwałtowny wzrost cen produktów rolnych w latach 2007 i 2008. Praktyki handlowe oparte na stosowaniu „podwójnej marży” są przyczyną poważnych problemów konsumentów i dostawców.

3.4 Coraz bardziej napięte stosunki między uczestnikami łańcucha dostaw żywności mają skutki gospodarcze, głównie negatywne, w wypadku rolnictwa, które przeżywa bezprecedensowy kryzys związany z ogólnym głębokim kryzysem gospodarczym.

3.5 EKES i Komisja są zgodne również co do priorytetowych dziedzin działania i co do konieczności pilnego wdrożenia nowych środków i konkretnych instrumentów celem poprawy funkcjonowania łańcucha dostaw żywności w Europie. Konieczne są poważne zmiany umożliwiające nadanie działaniom nowego kierunku. W trosce o skuteczne stawienie czoła głównym wyzwaniom w sektorze rolno-spożywczym EKES opowiada się za większym zróżnicowaniem produkcji, ograniczeniem kosztów dzięki powiększeniu gospodarstw i poprawą strategii wprowadzania produktów na rynek.

3.6 EKES podziela główne wnioski Grupy Wysokiego Szczebla ds. Konkurencyjności Europejskiego Przemysłu Rolno-Spożywczego wynikające z prac, które niedawno przeprowadził w dziedzinie rolnictwa ⁽⁴⁾:

„Decydującą kwestię, komu przypadnie jaki udział w łańcuchu wartości, reguluje obecnie – zgodnie z duchem liberalizmu rynkowego – wyłącznie rynek. Jest to bardzo niezadowolająca sytuacja, zwłaszcza dla tych rolników, którzy często stają w obliczu spadających coraz bardziej cen producenta, podczas gdy koszty jednostkowe rosną. Muszą reagować na tę sytuację, podejmując środki, które często są sprzeczne z celami europejskiego modelu rolnictwa. Jako że w UE liczącej 27 państw członkowskich już teraz 15 sieci handlowych kontroluje 77 % rynku produktów spożywczych, EKES opowiada się za zbadaniem – podobnie, jak czyni się to obecnie w USA – czy prawo konkurencji jest wystarczające, by zapobiec istnieniu struktur dominujących na rynku oraz kontrowersyjnym praktyk umownych. Ważne jest zaangażowanie w ten przegląd wszystkich zainteresowanych stron.”

3.7 Powodzenie wszystkich tych inicjatyw zależeć będzie w znacznej mierze od zaangażowania Komisji Europejskiej,

państw członkowskich i wszystkich uczestników łańcucha dostaw żywności. Konieczne są skoordynowane wysiłki różnych instancji i przegląd stosowania prawa konkurencji. Większość środków proponowanych przez Komisję Europejską została już wcześniej wprowadzona na szczeblu krajowym ⁽⁵⁾. W związku z tym należałoby przeanalizować podejście do danej problematyki w różnych krajach oraz skutki, często bardzo ograniczone, inicjatyw podjętych w państwach członkowskich. Tak było na przykład w wypadku uruchamiania centrów monitorowania cen lub wdrażania kodeksów najlepszych praktyk, które przy braku skutecznych narzędzi kontroli i stosowania nie pozwoliły na ograniczenie nadużyć.

3.8 W komunikacie przedstawiono ogólnie niektóre aspekty łańcucha dostaw żywności przeanalizowane szczegółowo na szczeblu krajowym i sektorowym. Punktem odniesienia dla innych krajów UE stały się wysiłki Francji podjęte celem zrównoważenia łańcucha dostaw żywności. Francuska ustawa w sprawie modernizacji rolnictwa idzie dalej niż komunikat Komisji: określa się w nim obowiązkowe ramy umów co do ilości i cen, wymaga włączenia obowiązkowych klauzul, zwiększa rolę organizacji międzybranżowych i ustanawia system mediacji i kar służący rozwiązywaniu ewentualnych sporów.

3.9 Na szczeblu sektorowym Komisja uznała, że pilnych działań wymaga sektor mleczarski. Z tego względu Grupa Wysokiego Szczebla ds. Mleka, utworzona w październiku 2009 r., wyszła w swej refleksji poza ramy komunikatu i skoncentrowała się na ustaleniu standardowych ram umownych, możliwościach rozwoju organizacji międzybranżowych i organizacji producentów oraz na ustanowieniu rynku terminowego w sektorze mleczarskim. Mając na uwadze liczne inicjatywy wspólnotowe, krajowe i sektorowe, EKES, świadomy złożoności i zakresu problemu, podkreśla konieczność stworzenia trwałych podstawowych ram wspólnotowych, popiera wymianę doświadczeń i domaga się lepszej koordynacji działań odpowiednich organów.

3.10 EKES wielokrotnie zwracał uwagę na konieczność dostosowania przepisów do obecnej sytuacji łańcucha dostaw żywności. Głębokim zmianom, do których musi dojść w prawodawstwie krajowym i wspólnotowym, powinno towarzyszyć stworzenie nowych podstaw stosunków w ramach łańcucha dostaw żywności, sprzyjających współpracy oraz przejrzystości i sprawiedliwemu podziałowi zysków w całym łańcuchu wartości. Równocześnie z wprowadzeniem w tym sektorze instrumentów o charakterze wiążącym należy promować samoregulację. Warunkiem skutecznego funkcjonowania systemu jest zdecydowane dążenie do przejrzystości, co wymaga, by mechanizmy kontroli zapewniały wdrażanie ewentualnych dobrowolnych porozumień zawieranych między poszczególnymi uczestnikami łańcucha.

⁽⁴⁾ Reforma WPR w 2013 r., Dz.U. C 354 z 28.12.2010, s. 35.

⁽⁵⁾ W tym względzie Hiszpania jako pierwsza uruchomiła centrum monitorowania cen żywności. Francja przeprowadziła refleksję nad obowiązkowymi umowami, a Zjednoczone Królestwo postanowiło powołać rzecznika kontrolującego wdrażanie kodeksów najlepszych praktyk.

3.11 W komunikacie i towarzyszących mu dokumentach roboczych Komisja przedstawia właściwą analizę na temat zmienności cen. Jednakże niezbędna byłaby ocena, w jaki sposób niedawne zmiany w WPR, związane z jej przeglądem, wpłynęły na równowagę łańcucha dostaw żywności. Zniesienie narzędzi regulowania rynków rolnych (takich jak kwoty, interwencje, magazynowanie) miało negatywny wpływ na zmienność cen i zarządzanie rynkami, co powinno zostać uwzględnione w analizie budżetu wspólnotowego.

4. Uwagi szczegółowe

4.1 Dążenie do zrównoważonych stosunków na rynku

4.1.1 Komisja stwierdza w dokumencie, że istnieje asymetria między poszczególnymi ogniwami łańcucha. Ten brak równowagi znajduje swój wyraz w nieuczciwych praktykach handlowych i działaniach sprzecznych z zasadami konkurencji. W wypadku łatwo psujących się towarów, gdzie pole do negocjacji jest mniejsze, sytuacja taka jest jeszcze częstsza. EKES popiera dążenie Komisji do wzmocnienia systemu umów dzięki wspólnym zasadom określonym na szczeblu europejskim. Nawet gdyby ten aspekt miał mieć charakter dobrowolny, konieczne będzie przeanalizowanie pewnych sytuacji, w których można by prawnie ustalić obowiązek opracowania umowy i uwzględnienia określonych warunków.

4.1.2 W każdym wypadku Komisja powinna zapobiec sytuacjom, w których transakcje handlowe dotyczące produktów rolnych zawierane są bez dokumentów potwierdzających te operacje. Chodzi tu o wyeliminowanie tak częstych i zgubnych praktyk, jak ustalanie ceny kupna od rolnika dopiero w zależności od ceny sprzedaży osiągniętej przez pośrednika. W kontekście umów EKES uważa za konieczne stworzenie kodeksu najlepszych praktyk⁽⁶⁾ i powołanie komitetu monitorującego jego stosowanie. Kodeks dobrego postępowania w handlu powinien zapewnić odpowiednie warunki dla negocjacji między uczestnikami łańcucha wartości z korzyścią dla konsumenta. Prawodawca europejski powinien położyć kres praktyce sprzedaży poniżej kosztów stosowanej jako normalna strategia przyciągania klienta oraz przeanalizować wpływ coraz częstszego tworzenia przez detalistów własnych marek na konkurencję, na decyzje konsumentów i na promocję wysokiej jakości produktów wytwarzanych w UE.

4.1.3 Stosowanie na szczeblu krajowym przepisów dotyczących konkurencji różni się znacznie w zależności od kraju. Takie same działania organizacji międzybranżowych są traktowane odmiennie w zależności od krajowego organu ds. konkurencji, który rozpatruje sprawę w danym państwie. W wielu krajach utrudniane są wszelkie inicjatywy producentów mające na celu poprawę zarządzania podażą. Sytuacja ta to nic nowego: pomimo prób zacieśnienia współpracy z Europejską Siecią Konkurencji nie udało się skutecznie skoordynować działań organów ds. konkurencji.

4.1.4 EKES opowiada się za ustanowieniem nowego modelu stosunków między konsumentami a producentami, który uprzy-

wilejowuje rynki lokalne (możliwość wprowadzenia obowiązkowych kwot minimalnych) i zmierza do wyeliminowania pośrednictwa dzięki skróceniu łańcucha dostaw lub sprzedaży w miejscu produkcji. Komisja Europejska powinna wspierać inicjatywy producentów mające na celu skrócenie dystansu do konsumentów w dążeniu do zwiększenia wartości dodanej produktów i ochrony aspektu produktów żywnościowych dotyczącego kultury i tożsamości regionalnej.

4.1.5 Przegląd dyrektywy w sprawie opóźnień w płatnościach stał się okazją do ciekawej dyskusji na szczeblu europejskim na temat potrzeby skrócenia terminów płatności za produkty rolno-spożywcze. W wypadku łatwo psujących się towarów wskazane byłoby ustalenie maksymalnego terminu 30 dni od otrzymania towaru przez odbiorcę, a nie od daty wystawienia faktury. Oprócz lepszej kontroli opóźnień należy ustalić jasną definicję nadużyć w odniesieniu do praktyk i warunków umowy, a także ustanowić skuteczne narzędzia wyeliminowania takich nadużyć.

4.2 Przejrzystość w łańcuchu dostaw żywności

4.2.1 Zdaniem EKES-u konieczne jest zapewnienie przejrzystości cen⁽⁷⁾. Stworzeniu nowego wspólnotowego instrumentu nadzoru cen produktów żywnościowych towarzyszyć powinny nowe kompetencje w zakresie kontroli i kar. EKES uważa, że należy przejść od nadzoru do działania, tak aby odpowiednie organy reagowały szybko i skutecznie, zanim pojawią się zniekształcenia w ewolucji cen.

4.2.2 EKES nie podziela poglądu, że większe możliwości dla konsumentów w zakresie porównywania cen oznaczają automatycznie lepszą przejrzystość w łańcuchu dostaw żywności. Większa przejrzystość i przewidywalność cen to tylko jeden z wielu czynników wpływających na tendencje i procesy kształtowania cen.

4.2.3 Godne uznania wysiłki Komisji Europejskiej w celu zharmonizowania i skoordynowania krajowych instrumentów nadzoru cen nie przyniosą skutku, jeżeli nie dojdzie do ujednoczenia elementów odniesienia w przekazywaniu danych o cenach. Czy przy gromadzeniu danych używane są te same podstawy odniesienia? Czy istnieją wspólne wytyczne dla tworzenia i funkcjonowania centrów monitorowania cen? Czy UE dysponuje organami zdolnymi do podjęcia działań, kiedy stwierdzony zostanie brak korelacji, anomalie lub nieuzasadnione wahania cen? Często dane przekazywane Komisji Europejskiej przez państwa członkowskie nie odpowiadają jednokowym kryteriom. Na przykład w wypadku owoców cytrusowych stwierdzono, że dane publikowane przez Komisję jako ceny producenta są w rzeczywistości cenami sprzedaży w sklepach, w których nie uwzględniono kosztów wprowadzania produktu na rynek. Te różnice w danych mogą prowadzić do zniekształcenia obrazu rzeczywistości, co utrudnia osiągnięcie celu polegającego na przejrzystości.

⁽⁶⁾ Dz.U. C 175 z 28.7.2009.

⁽⁷⁾ Dz.U. C 128 z 18.5.2010, s. 111.

4.2.4 Środki zaproponowane w komunikacie będą skuteczne, jeżeli zostaną należycie upowszechnione. Jest to niezbędne wobec konieczności odpowiedniego informowania konsumentów. Ze względu na wzrost koncentracji przemysłu rolno-spożywczego i dystrybucji reputacja, jaką cieszą się marki, jest bardziej krucha, ze wszystkimi skutkami, jakie niesie to za sobą dla przedsiębiorstw.

4.3 Lepsza konkurencyjność i integracja w łańcuchu dostaw żywności

4.3.1 Komisja zbliża się ku końcowi bardzo ważnych prac mających doprowadzić do stworzenia jednolitego rynku produktów żywnościowych. Jednakże duże różnice cen między krajami są bezpośrednio związane z różnicami siły nabywczej. Nowe państwa członkowskie (UE-12) nie tylko nie zbliżają się do pozostałych, ale różnice wręcz nadal rosną. Z tego względu Komisja Europejska powinna wspierać nowe państwa członkowskie w dążeniu do ograniczenia różnic, aby osiągnąć właściwe funkcjonowanie jednolitego rynku. Jeżeli nie odwróci się ta tendencja, produkty pochodzące z UE-15 stopniowo tracić będą udział w rynku w nowych państwach członkowskich.

4.3.2 Łańcuch dostaw żywności charakteryzuje się dużym rozproszeniem sektora produkcji i silną koncentracją wielkich detalistów, co oznacza głęboki brak równowagi w ich wzajemnych stosunkach. EKES uważa, że wiele problemów zagrażających właściwemu funkcjonowaniu łańcucha dostaw żywności

jest skutkiem szybszego i stałego rozwoju oraz koncentracji przedsiębiorstw znajdujących się na końcu łańcucha. Komisja Europejska, świadoma tego problemu, pragnie wspierać rozwój organizacji producentów (na przykładzie wspólnej organizacji rynku owoców i warzyw), aby ograniczyć rozproszenie podaży. EKES podkreśla jednak, że istotne jest nie tworzenie liczniejszych i większych organizacji producentów, ale lepsze zarządzanie nimi i poprawa ich potencjału w zakresie wprowadzania produktów na rynek, aby stały się skutecznym narzędziem dla rolników. EKES nalega, by Komisja Europejska wprowadziła nowe środki antykryzysowe i stabilizacyjne, jak np. instrument gwarantujący bezpieczeństwo dochodów. Pozytywne doświadczenia Kanady i USA w tej dziedzinie przemawiają za zastosowaniem w Europie tego środka, który został uznany za uzasadniony przez WTO.

4.3.3 Należy wzmocnić organizacje międzybranżowe i nadać im większą dynamikę dzięki wspólnym ramom działania. Niezbędne jest prawodawstwo europejskie pozwalające na ujednolicenie organizacji międzybranżowych i ich rozwijanie na jednakowych zasadach we wszystkich państwach członkowskich, tak by nie były one tylko zgrupowaniami sektorowymi zajmującymi się ogólną promocją. Niezbędne jest też wyeliminowanie przeszkód prawnych, które ograniczają bezpieczeństwo prawne tych organizacji w zakresie stabilizacji rynków. W tym celu w momencie uzgadniania porozumień międzybranżowych należy nadać im większe kompetencje, by nie podlegały one arbitralnym decyzjom krajowych organów ds. konkurencji.

Bruksela, 15 września 2010 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Mario SEPI